

Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

ΗΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΕΦΗΒΟΥΣ ΚΑΙ ΝΗΑΝΙΔΑΣ

Ἐγκειρισμένον ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας — Ἐγκύκλιος ἀρ. 30, ἀπὸ 11 Ἀπριλίου 1932 —
ὡς ἐλεύθερον ἀνάγνωσμα δι' ὅλα ἐν γένει τὰ Σχολεῖα τῆς Μέσης καὶ Στοιχειώδους Ἐκπαιδεύσεως.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ : Ἐτησίᾳ δραχμὲς 100. Ἐξά-
μηνι δραχ. 55. Τρίμηνι δραχ. 30.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ : Ἐτησίᾳ φράγκα γαλλικά 60,
ἐξάμηνι 35 καὶ τρίμηνι 20.

ΑΜΕΡΙΚΗΣ : Ἐτησίᾳ δολλάρια 4, ἐξάμηνι 2
καὶ τρίμηνι 1.

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΙΔΡΥΘΗ ΤΩ 1879

ΙΔΡΥΤΗΣ - ΕΚΔΟΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΤΟΜΟΣ ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ

Ἀρχίζει τὴν 1ην Δεκεμβρίου, ἀλλ' αἱ συνδρο-
μαὶ ἀρχίζουν τὴν 1ην οὐοῦδήποτε μηνός.

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ὁδὸς Εὐριπίδου ἀριθ. 42, παρὰ τὸ Βαρβάκειον.

Περίοδος Β'. — Τόμος 40ὸς

Ἀθῆναι 25 Φεβρουαρίου 1933

Ἔτος 55ον. — Ἀριθ. 13

Η ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ ΤΗΣ ΜΠΕΤΤΥ

ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΟ ΜΥΘΙΣΤΟΡΙΗΜΑ ὑπὸ EUDOXIE DUPUIS

— Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενον —

Αὐτὰ ἦταν τόσα πολλά, πού ἡ Μπέττυ ἔκανε τὴ σκέψη πὼς ἡ μὴ Μάργκαρετ θὰ νόμιζε πὼς θάμινε μικρούλα σ' ὅλη τῆς τὴ ζωῇ. Γιατί θὰ τῆς ἦταν ἀδύνατο νὰ καταλύσῃ ὅλα αὐτὰ τὰ ἀσπρόρρουχα προτοῦ γερᾶσει.

Τὸ πὶδ ἐπιθυμητὸ δ-
μῶς ἀπ' ὅλα, ἦταν γιὰ
τὴν Μπέττυ ἓνα ψῶνιο,
ποῦ ἂν μποροῦσε θὰ
τὸ ἔκανε πρῶτο. Ἡ
θελε ν' ἀγοράσῃ μιὰ
ὀμπρέλλα γιὰ νὰ τὴν
χαρίσῃ στὴ μὴ Βάν-
Κούρτ. Καὶ δὲν δέ-
χθηκε νὰ φύγουν ἀπὸ
τὸ κατάστημα ἂν δὲν
τῆς ἔδειχναν πρῶτα
μερικὲς γιὰ νὰ διαλέ-
ξῃ. Τὶς παρέβαλε τὴ
μὴ μὲ τὴν ἄλλη, ἔξε-
τάζοντας προσεκτικὰ
τὸ ὕφασμα, τὸ σχέδιο
καὶ τὸ χερούλι τους.
Ἐπιτέλους, ἀφοῦ βρή-
κε μιὰ, πού τῆς φά-
νηκε πὼς ἦταν ἡ ὡ-
ραιότερη ἀπ' ὅλες, τὴν
πῆρε καὶ τὴν πρόσφε-
ρε, μὲ μάτια πού ἔ-
λαμπαν ἀπὸ χαρά,
στὴν μὴ Μάργκαρετ,
ποῦ δέχτηκε τὸ δῶρο τῆς μὲ μεγάλη
συχκίνηση.

Καθὼς ἐτοιμάζονταν νὰ φύγουν, ἡ
μὴ Βάν-Κούρτ ἐπρότεινε στὴν Μπέτ-
τυ νὰ διαλέξῃ κι' ἐκεῖνη μιὰ ὀμπρέλ-
λα γιὰ τὸν ἑαυτὸ τῆς. Ἡ Μπέττυ
δὲν τολμοῦσε νὰ πιστέψῃ στ' αὐτιά
τῆς: Ν' ἀποκτήσῃ μιὰ ὀμπρέλλα!
Οὔτε στὸν ὕπνο τῆς δὲν εἶχε ὀνει-

ρευτεῖ τέτοια πολυτέλεια! Τούτῃ τῇ
φορὰ διέλεξε ἡ μὴ Βάν-Κούρτ ἀνά-
μεσα σ' ἐκεῖνες πού τῆς παρουσίασαν,
μιὰ χαριτωμένη ὀμπρελίτσα ἀσπρη,
μὲ τριανταφυλλιά πλισσεδάκια πού

« — Τῆς πηγαίνει ἐξαιρετικὰ ὡραία! » (Σελ. 140, στ. α'.)

ταίριαζε ὡραιότατα καὶ μὲ τὸ φό-
ρεμα τῆς Μπέττυ καὶ μὲ τὴν ἡλικία
τῆς. Ἡ Μπέττυ ἐπέμεινε καλὰ καὶ
σώνει νὰ πάρῃ μαζί τῆς τὴν ὀμπρέλ-
λα. Δὲν εἶχε τὴν ὑπομονὴ νὰ περι-
μένη νὰ τῆς τὴν στείλουν σπίτι μαζί
μὲ τ' ἄλλα πράγματα, καὶ δὲν ἤθελε
νὰ στερηθῇ τὴν εὐχαρίστηση νὰ τὴν
χρησιμοποίησῃ εὐθὺς ἀμέσως.

Πῆρε λοιπὸν τὴν ὀμπρέλλα στὴν
ἀγκαλιά τῆς καὶ ἀκολούθησε τὴν μὴ
Βάν Κούρτ, κáνοντας μέσα τῆς τὴ
σκέψη ὅτι δὲν εἶχε νὰ ἐπιθυμῇ
πιά τίποτε ἄλλο στὸν κόσμον.

Δὲν γύρισαν στὸ σπίτι τῆς μὴ
Μάργκαρετ παρὰ λίγη ὥρα πρὶν ἀπὸ
τὸ φαγητό. Ἡ μὴ Βάν-Κούρτ ὠδήγη-
σε τὴν Μπέττυ σὲ μιὰ χαριτωμένη
κάμαρα, ἀσύγκριτα πιδ
ὡραία καὶ πιδ περι-
ποιημένη ἀπὸ τὸ «ἐ-
πίσημο» δωμάτιο, ὅ-
που τὴν εἶχε βάλει ἡ
κυρία Τοῦκερ νὰ κοι-
μηθῇ τὴν προηγουμέ-
νη, καὶ πού βρισκόταν
δίπλα ἀκριβῶς στὴν
κάμαρα τῆς δικῆς τῆς.

— Ἐτοιμάσου γιὰ
τὸ τραπέζι, Μπέττυ,
εἶπε ἡ μὴ Μάργκαρετ.
Δηλαδή, μιὰ καὶ δὲν
ἔχεις ἄλλο φόρεμα ν'
ἀλλάξῃς, πλύνε τὰ χέ-
ρια σου καὶ χτένισε τὰ
μαλλιά σου. Θὰ βρῇς
ὅτι σοῦ χρειάζεται
στὸ μπάνιο.

Πραγματικῶς, σ' ἓνα
τραπέζακι στὸ μπάνιο
ἦταν ἀραδιασμένες
βούρτσες, χτένες, σα-
ποῦνι κι' ἓνα μπου-
καλάκι κολώνια. Μὲ ἀ-
περιγραπτὴ ἀπόλαυση
ἡ Μπέττυ ἄδειασε τὸ
μισὸ μπουκαλάκι τῆς
κολώνιας μέσα στὴ λε-

κάνη τοῦ νιπτήρος καὶ τὴν ἀπογέμι-
σε μὲ νερό, κι' ὕστερα βούτηξε μέσα
τὴν πετσέτα καὶ ἔξπλυνε τὸ πρόσω-
πό τῆς καὶ τὰ χέρια τῆς κλείνοντας
τὰ μάτια τῆς ἀπὸ εὐχαρίστηση. Ἀχ,
τί ὡραία πού μοσχοβολοῦσε τὸ νερό!
Πὼς τὴν δρόσισε! Ὡστόσο βρέθηκε
γιὰ μιὰ στιγμὴ σὲ μεγάλη ἀμνηχανία.
Γιὰ νὰ χτενιστῇ ἔπρεπε νὰ βγάλῃ

τὸ καπέλλο της! Καὶ τῆς πῆγαινε τόσο ὠραία! Τί κρίμα νὰ μὴν μπορῇ νὰ τὸ κρατήσῃ! Μὰ σὺ σπῖτι δὲν συνηθίζεις νὰ μένῃ κανεὶς μὲ τὸ καπέλλο σὺν κεφάλι.

Πῆγε λοιπὸν καὶ στάθηκε μπροστὰ στὸν καθρέφτη, καμαρώθηκε κάμποση ὥρα, κοιτάχτηκε ἀπ' ὅλες τὲς μεριεὲς χωρὶς νὰ μπορῇ ν' ἀποφασίσῃ ἀπὸ ποιά μεριά τὸ καπέλλο τῆς πῆγαινε κρλύτερα, καὶ σὺν τέλος ἀποφάσισε νὰ τὸ βγάλῃ, γιατί ἡ μὲς Βὰν Κούρτ εἶναι φώναζε κίδλας ἀπὸ τὴν κάμαρά της.

— Εἶσαι ἑτοιμὴ, Μπέττυ;

Σὲ δυὸ λεπτὰ ἡ Μπέττυ παρουσιάστηκε πλυμένη καὶ χτενισμένη. Ἡ μὲς Μάργκαρετ τὴν κοίταξε ἐξεταστικά καὶ τῆς εἶπε:

— Τώρα θὰ κατεβούμε σὺν σαλόνι καὶ θὰ σὲ παρουσιάσω στὴν μητέρα μου, ποὺ αἰσθάνεται ἀρκετὰ καλὰ τὸν ἑαυτὸ της σήμερα γιὰ νὰ κάτῃ μαζί μας σὺν τραπέζι.

Αὐτὰ τὰ λόγια τρώμαξαν κάπως τὴν Μπέττυ. Δὲν εἶχε ἰδεῖ τὴν κυρία Βὰν Κούρτ, παρὰ ἐκεῖνο τὸ περίφημο πρῶτ' τοῦ καταδρέματός, καὶ τὴν ἡμέρα ἐκείνη τὸ πρόσωπό της δὲν ἔδειχνε καμμιά εὐχαρίστηση· ἀπεναντίας φαινόταν πολὺ θυμωμένο, καὶ αὐτὸ ἦταν εὐνόητο: Σὲ κανέναν δὲν κάνει ἰδιαίτερη εὐχαρίστηση νὰ δεχθῇ πρῶτ' πρῶτ' μιὰ τέτοια ψυχρολουσία. Ὡστόσο ὅμως ἡ κόρη της, θὰ τῆς εἶχε δίχως ἄλλο ἐξηγήσει: ὅτι τὸ πάθημά τους αὐτὸ ἦταν ἐντελῶς τυχαῖο καὶ ὅτι ἡ Μπέττυ εἶχε λυπηθεῖ πολὺ πὺν τὸ προκάλεσε. Ἡ μητέρα τῆς μὲς Βὰν Κούρτ δὲν μποροῦσε παρὰ νὰ εἶναι καλὴ σὰν τὴν κόρη της. Δίχως ἄλλο θὰ τὴ συγχωροῦσε.

Ἡ συχαρμένη μ' αὐτὴ τὴ σκέψη ἡ Μπέττυ κατέβηκε σὺν σαλόνι.

Ἡ κυρία Βὰν Κούρτ ἦταν καθισμένη σὲ μιὰ βαθεῖα πολυθρόνα, βαλμένη κοντὰ σ' ἕνα μεγάλο παράθυρο ποὺ κοίταξε σὺν κῆπο, σὺν ὠραῖο ἐκεῖνο κῆπο ὅπου ἡ Μπέττυ εἶχε κόψει τὲς τουλίπες. Μόλις ἀντίκρουσε τὴ μικρούλα τῆς ἀπλωσε τὰ χέρια, καὶ τραβώντας τὴν κοντὰ της τὴ φίλησε σὺν μέτωπο.

— Εἶμαι πολὺ εὐτυχημένη, παιδί μου, εἶπε, γιὰ ὅλα αὐτὰ ποὺ ἔμαθα γιὰ σένα. Ἐλπίζω ὅτι σὲ λίγον καιρὸ θὰ κανονισθῶν ὅλα τὰ ζητήματά σου καὶ θὰ ἀρχίσῃ τὴν περιουσία σου σὺν κατοχὴ σου. Ἐνταυμάστου σὲ παρακαλῶ νὰ θεωρῇς τὸ σπῖτι αὐτὸ γιὰ δικό σου. Ὅτι ἔχω δυὸ κόρες ἀντὶ γιὰ μιά.

— Ὡ, εἰστε πολὺ καλὴ, κυρία! φώναξε ἡ Μπέττυ. Τόσο καλὴ ὥστε

καὶ ἡ μὲς Μάργκαρετ. Τὸ βλέπει κανεὶς πῶς εἶναι κόρη σας.

Τὴ στιγμὴ ἐκείνη ἕνας ὑπηρέτης ἀνοίξε τὴν πόρτα τῆς τραπεζαρίας καὶ εἶπε πῶς τὸ τραπέζι ἦταν ἑτοιμο. Ὁ Ριχάρδος Βὰν Κούρτ, ποὺ στέκοταν σὲ μιὰ γωνιά τοῦ σαλονιοῦ, πλησίασε τότε τὴν Μπέττυ.

— Ἡ δεσποινὶς Μὰν-Γκούρτ δέχεται νὰ μοῦ κάνῃ τὴν τιμὴ νὰ μοῦ ἐπιτρέψῃ νὰ τὴν ὁδηγήσω σὺν τραπέζι; εἶπε μὲ ψευτοεπίσημο ὕφος.

— Ἐλα, Ριχάρδε, μὴν τὴν πειράζεις τὴν καϊμένη τὴν Μπέττυ, εἶπε ἡ μὲς Μάργκαρετ.

— Τὴν πειράζω ἐπειδὴ τῆς προσφέρω τὸ μπράτσο μου;

Παρ' ὅλη αὐτὴ τὴν στιχομυθία ἡ Μπέττυ δὲν τὰ εἶχε χάσει καθόλου. Μόλο ποὺ καὶ αὐτὴ εἶχε τὴν ἰδέα ὅτι ὁ ἀδελφὸς τῆς μὲς Μάργκαρετ ἤθελε νὰ γελάσῃ λίγο μαζί της, πῆρε ἀφοδὰ τὸ μπράτσο ποὺ τῆς πρόσφερε καὶ προχώρησε πρὸς τὴν πόρτα.

— Βλέπεις τί σοβαροὶ ποὺ εἶμαστε, ἔκανε ὁ Ριχάρδος σὺν ἀδελφῇ του γελώντας. Κι' ὕστερα γυρίζοντας πρὸς τὴν Μπέττυ:

— Τί τὴν ἔκανες τὴν ὠραία σου ἐκείνη κόκκινη ζώνη ποὺ σὲ ἔκανε νὰ μοιάζῃς μὲ παπαγαλάκι;

— Ἡ κυρία Τούκερ μοῦ τὴν πῆρε, εἶπε ἡ Μπέττυ.

— Γιὰ νὰ στολισθῇ; ἀπόρησε ὁ Ριχάρδος. Ὅ, τι καὶ νὰ βάλῃ αὐτὴ, πάντοτε θὰ μοιάζῃ μὲ γριά καρακάξα.

Ἡ θέση τῆς Μπέττυ σὺν τραπέζι ἦταν ἀνάμεσα σὺν κυρία Βὰν Κούρτ καὶ σὺν Ριχάρδο. Ἡ μὲς Μάργκαρετ καθόταν ἀντίκρου της.

Ἡ καλὴ νέα βρισκόταν σὲ ἀγωνία, περιμένοντας νὰ ἰδῇ μὲ τί τρόπο θὰ φερόταν σὺν τραπέζι τὸ κοριτσάκι αὐτὸ ποὺ εἶχε μεγαλώσει μέσα σ' ἕνα ὄρφανοτροφεῖο, καὶ ποὺ δὲν εἶχε λάβει ποτὲ τοῦ μαθήματα καλῆς συμπεριφοράς. Μὲ μεγάλη τῆς ὅμως ἐκπληξὴ καὶ μὲ ἀκόμη μεγαλύτερη εὐχαρίστηση, παρατήρησε ὅτι ἡ προστατευομένη τῆς φερόταν ὠραιότατα. Τὸ παιδί εἶχε τὴν φυσικὴ ἐκείνην εὐγένεια ποὺ δὲν γνωρίζει κοινωνικὲς τάξεις, ποὺ πολλὰς φορὲς εἶναι προνόμιο τῶν πτωχῶν καὶ ποὺ δὲν εἶναι πάντοτε στέλσιμα τῶν πλουσίων—τὴν εὐγένεια ἐκείνη ποὺ ἔχει γιὰ κύρια συστατικὰ τὴν ἀπλότητα καὶ τὴν χάρη.

Τὰ χαρίσματα αὐτὰ τὰ εἶχε ἡ Μπέττυ σὲ μεγάλο βαθμὸ ὥστε δὲν βρισκόταν μὲ πρόσωπα ποὺ τῆς ἦταν ἐχθρικά ἢ ἀντιπαθητικά. Βέβαια ὁ σοβαρὸς καὶ πανύψηλος ὑπηρέτης ποὺ στέκοταν ἀπὸ πίσω της καὶ ποὺ

παραμόνευε κάθε τῆς κίνηση, τὴν δειλίαζε λιγάκι. Μὰ προσπάθησε νὰ νικήσῃ τὴν ἀμηχανία της καὶ σεβασίστηκε σὰν τοὺς ἄλλους ἀπὸ τὴν πιατέλλα ποὺ τῆς παρουσίαζε ὁ σεβειτόρος, τόσο καλὰ, ὥσταν νὰ ἦταν συνειθισμένη ἀπὸ τὴν ἡμέρα ποὺ γεννήθηκε, προσέχοντας πάντα νὰ παίρνῃ σ' ὅλα γιὰ πρότυπο τὴ μὲς Μάργκαρετ.

Τὴν ἄλλη μέρα ἦρθε ὁ κύριος Μόρρις. Μόλις τοῦ παρουσιάσαν τὴν Μπέττυ:

— Μὰ ἡ ταυτότης αὐτοῦ τοῦ παιδιοῦ εἶναι γιὰ μένα ἀναμφισβήτητη, εἶπε. Εἶναι ἴδια ὁ παππούς της. Ὁ πωσὸς ποτε, γιὰ τὴν τάξη θὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ τῆς ἐποβάλω μερικὲς ἐρωτήσεις, πρὸς ὅσον γυρίζοντας πρὸς τὴν μὲς Βὰν Κούρτ.

— Τὸ ὄνομά σας εἶναι Ἐλισσάβετ Μὰν Γκούρτ; ρώτησε τὴ Μπέττυ.

— Μάλιστα, κύριε.

— Καὶ ὁ πατέρας σας σκοτώθηκε σ' ἕνα σιδηροδρομικὸ δυστύχημα; (Ἀκολουθεῖ)

ΓΕΩΡΓΙΑ ΤΑΡΣΟΥΛΗ

ΜΙΑ ΝΙΚΗ

Ὅταν ἦμουν μικρὸς—καθὼς ἄλλωστε καὶ τώρα—δὲν μ' ἄρεσαν οἱ κυγαδες. Ἦμουν ἀπὸ φυσικό μου ἥσυχο παιδί, ἀλλὰ καὶ ἤξερα ὅτι σ' ἕναν καυὰ δὲν θάβγαίνα ποτὲ κερδισμένους.

Μιὰ μέρα, γυρίζοντας ἀπὸ τὸ σχολεῖό μου—ἕνα ἰδιωτικὸ σχολεῖο, ὅπου ἦμουν γραμμένος—ἀπαντήθηκα μὲ μιὰ παρέα ἀπὸ μαθητὲς τοῦ δημόσιου σχολεῖου, ποὺ εἶχε σχολάσει τὴν ἰδια ὥρα. Αὐτοὶ μᾶς θεωροῦσαν ἐμᾶς ποὺ πηγαίναμε σὺν ἰδιωτικὸ, ἀνυπόφορος ἀριστοκράτης καὶ μᾶς ἔβλεπαν μὲ τὰ σπράδι τοῦ ματιοῦ.

Ἦταν περίπου σὺν ἡλικία μου, ἀλλὰ πολὺ πὺν δεμένα καὶ χειροδύναμα παιδιά. Κατάλαβα πῶς γελοῦσαν μὲ μένα καὶ μοῦρριχναν εἰρωνικὲς ματιές, ἀλλὰ ἐγὼ ἐξακολούθησα τὸ δρόμο μου μὲ ὅση περισσότερη ἀξιοπρέπεια μποροῦσα. Ἀλλ' ἄξαφνα ὁ πὺν δυνατός χωρίζε ἀπὸ τοὺς ἄλλους καὶ ἔρχεται κοντὰ μου. Τὸ αἷμα μου κατέβηκε σὺν πόδια. Ἐκεῖνος στάθηκε ἀπέναντί μου.

— Τί... τί θέλεις; ψιθύρισα.

Δὲν μοῦ ἀπάντησε, ἀλλ' ἄρχισε νὰ βαδίζει καὶ αὐτὸς σὺν πλάι μου.

Περπατώντας, εἶχα τὰ μάτια μου καρφωμένα σὺν γῆς, ἀλλὰ αἰσθανόμουν ὅτι ἡ ματιά του μὲ σημάδευε. Στὴ ράχη μου αἰσθανόμουν τὰ βλέμματα τῶν ἄλλων. Εἶχα τὴν ἐπιθυμία νὰ καθίσω χάμω.

Ο ΔΙΧΟΥΔΑΚΗΣ

(ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΑΚΙ ΓΙΑ ΜΙΚΡΑ ΠΑΙΔΙΑ)

ΙΓ'.

Ἐβρεχε μὲ τὸ τουλούμι, δὲν μπορούσε κανεὶς νὰ βγῇ ἀπὸ τὸ σπῖτι. — Γιαγιά, εἶπε ὁ Πετράκης, πές μου καμμιά ἱστορία νὰ περάσ' ἡ ὥρα. Ἐσὺ θὰ ξέρεις πολλές.

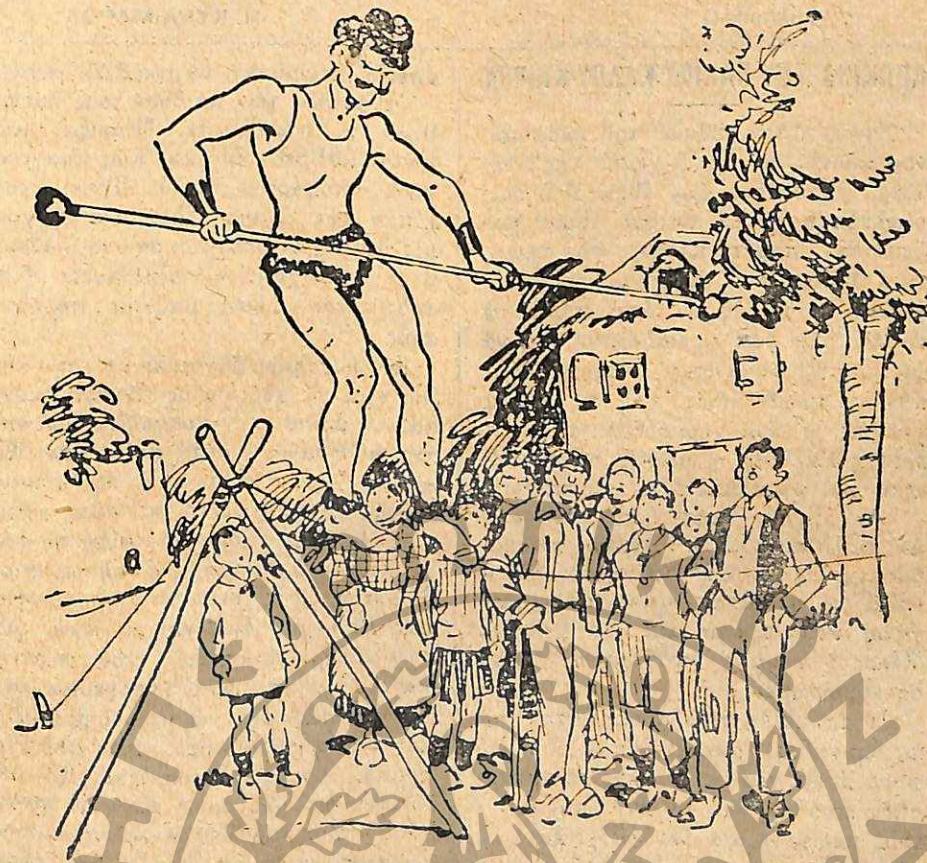
— Σὰν τί ἱστορία θέλεις; ρώτησε ἡ γιαγιά.

— Θέλω νὰ μοῦ πῆς γιὰ κανένα παιδί πὺν λιχουδικο ἀπὸ μένα, ποὺ νὰ τιμωροῦντο.

Ἡ γιαγιά ἔμεινε λίγο συλλογισμένη. Τὸ ζαρωμένο μέτωπό της ζάρωσε ἀκόμη πὺν πολὺ, τὸ πλέξιμό της σταμάτησε, μιὰ βελόνα τῆς ἔπεσε χάμω.

— Ναί, εἶπε· θυμήθηκα μιὰ ἱστορία ὅπως τὴ θέλεις. Σήκωσέ μου τὴ βελόνα καὶ ἄκουγε.

Ἐδῶ καὶ πολλὰ, πολλὰ χρόνια, ὅταν ἦμουν καὶ ἐγὼ σὺν ἡλικία σου,

κοντὰ σὺν σπῖτι μας ἦταν ἕνα χαρτοπωλεῖο. Ὁ χαρτοπώλης καὶ ἡ γυναίκα του, πολὺ καλοὶ ἄνθρωποι, εἶχαν τέσσερα παιδιά, τρία κοριτσάκια καὶ ἕν' ἀγοράκι σὰν καὶ σένα.

Τὸ ἀγοράκι τῷ λεγαν Χρήστο. Εἶχε ὁμορφὰ μάτια καὶ ὁμορφες μουκλίτσες, νὰ, λές καὶ τὸν βλέπω... Πολὺ λιχουδὴς ὅμως. Γιὰ ἕνα, γλύκισμα, γιὰ ἕνα, μπομπόνη, γιὰ ἕνα φρούτο, ἦταν ἱκανὸς νὰ χαλάσῃ τὸν κόσμο. Δὲν ἤξερα ποῦ τὰ ἐβρασκε, μὰ πάντα οἱ τσέπες του ἦταν γεμάτες. Ἐγὼ, ποὺ δὲν ἔτρωγα γλύκισμα παρὰ κάθε Κυριακὴ, τὸν ζήλευα καμμιά φορὰ. Οἱ δικοὶ του τὸν εἶχαν χαϊδεμένο καὶ τὸν ἀφηνάιναν νὰ κάνῃ ὅ, τι ἤθελε.

Συχνὰ ἔπαιζα σὺν δρόμο μαζί του καὶ μὲ τὲς ἀδελφές του. Μιὰ μέρα, ἦρθαν σὺν χωριὸ μας καὶ τὶς Γύφτοι καὶ ἔστησαν τὰ τσαντήρια τους σὺν ἀκροδασιά. Ἦταν πολλοὶ ἀπὸ δαύτους, ἄντρες, γυναῖκες καὶ παιδιά. Ἐπλεσαν καλάθια καὶ τὰ κοριτσάκια τους γύριζαν τὸ χωριὸ καὶ τὰ πουλοῦσαν. Τὲς Κυριακὲς καὶ τὲς γιορτές, τέντωναν ἕνα σχοινὶ σὺν πλατεῖα καὶ χόρευαν ἀπάνω, ἢ ἀπλωναν χάμω ἕνα χαλὶ καὶ ἔκαναν διάφορα παιχνίδια, ταχυδακτυλουργίες, ἐνῶ οἱ Γύφτισσες ἔλεγαν τὴν τύχη. Τοὺς

έφρουσαν πεντάρες, κι' άμα γέμιζε δ δίσκος τους, σήκωναν τὰ πράρματα του και γύριζαν στα τσαντήρια τους.

Όσοτοσο στο χωριό, τότε χανόταν καμμιά κόττα, τότε γινόταν άφαντη καμμιά χήνα. «Άχ, αυτοι οι παλιόγυφτοι μάς κλέβουν τὰ πουλιά μας!» έλεγαν οι χωριάτες με θυμό, δείχνοντας με τη γροθιά τους κατά την ακροδοσιά. Φοβόνταν όμως τους Γύφτους, που ήταν πολλοί, και δεν τολμούσαν νά τὰ βάλουν μαζί τους.

Άπο την ημέρα λοιπόν που έφτασαν αυτοι οι κλεφτοκοιτάδες, έβλεπα το Χρήστο νάχη πάντα ένα σωρό λιχουδιές— μήλα, σůκα, φουντούκια, καρύδια, γλυκά,—μὰ τόσο πολλά. που του περισσεύαν για νά δινη σε μένα και στις άδερφές του.

— Καλέ, που τὰ βρίσκεις; τόν ρωτούσαμε.

— Μου πέφτουν από τόν ουρανό! μάς αποκρινόταν γελώντας.

Μυστήριο τέλος πάντων για μάς, που έβρισκε ο Χρήστος τόσες λιχουδιές!

— Και που τις έβρισκε, γιαγιά; ρώτησε ο Πετράκης με γουρλωμένα μάτια.

— Τώρα θάκούσης, είπε ή γιαγιά· περίμενε.

(Άκολουθεϊ)

Η ΚΥΡΑ-ΜΑΡΘΑ

ΑΠΟΚΡΙΑ ΤΟΥ ΠΑΛΙΟΥ ΚΑΛΟΥ ΚΑΙΡΟΥ

Στα πρώτα χρόνια του περασμένου αιώνα, σε πολλά χωριά της Γαλλίας, κρατούσαν ένα έθιμο που διασκέδαζε πολύ τὰ παιδιά. Γιατί μαζεύονταν παρέες-παρέες, την τελευταία Τρίτη της αποκριάς, και πήγαιναν νά μαζέψουν, από πόρτα σε πόρτα, όλα όσα χρειαζόνταν για νά φήσουν τις τηγανίτες. Έκείνο λοιπόν το πρωϊ, όπως και τις άλλες χρονιές, σ' ένα χωριουδάκι της κεντρικής Γαλλίας, ή μικρή παρέα κίνησε και χτυπούσε όλες τις πόρτες.

Άλλοίμονο όμως! Δέ στάθηκαν και πολύ τυχερά τὰ καϊμένα τὰ παιδιά... Η χρονιά εκείνη δεν πήγε καλά, οι φυτείες είχαν πάθει μεγάλη καταστροφή από τὸ χαλάζι. Όλος ο κόσμος ύπόφερε κι' ήταν στενοχωρημένος.

Η πατέλλα που προοριζόταν για τις τηγανίτες, φαινόταν πως αυτή τη φορά δέ θά γέμιζε. Μὰ στο τελευταίο σπίτι που πήγαν,— σ' έναν πόργο,— τους περίμενε μιὰ εκπληξη: εκεί, ή νεαρή πυργοδέποινα, που δεν είχε νά τους δώση τίποτ' άλλο, τους έκανε δώρο μιὰ χρυσή λίρα. Τί χαρά!

Ο ένθουσιασμός των παιδιών δέ λέγεται. Καθώς πήγαιναν, τους έρχόταν νά πηδήσουν από τή χαρά τους· γιατί με τή λίρα αυτή λογάριαζαν, πως θά μπορούσαν νάγοράσουν και το πουλιό τὸ γάλα! Όσοτόσο, γυρίζοντας στο χωριό, πέρασαν μπρός από ένα καλύβι μισογκρεμισμένο, όπου καθόταν μιὰ οικογένεια από δυστυχισμένους ανθρώπους, που είχαν έρθει δώ και λίγον καιρό στο χωριό: ένας παππούς, μιὰ γιαγιά, μιὰ χήρα που ήταν ακόμα νέα και τὰ τρία της παιδάκια. Δεν είχαν νά φάνε ούτε ένα κομμάτι ψωμι κι'

επειδή πεινούσαν, τὰ μικρά έκλαιγαν.

Η παρέα των παιδιών τους λυπήθηκε κι' σταμάτησε. Έρριξαν μιὰ ματιά και βεβαιώθηκαν πως πραγματικά ύποφέρον πολύ. Τότε, άφου είπαν κάτι άναμεταξύ τους σιγά, χωρίς δισταγμό προχώρησαν νά δώσουν στη δυστυχισμένη οικογένεια, τι τους είχαν δώσει, μαζί με τή λίρα τους.

Καθώς όμως εξαίγαν από τήν καλύβη με τὰ χέρια τους άδειανά, σκόνταψαν πάνω στην πυργοδέποινα και της μίλησαν γι' αυτά που είδαν. Έκείνη, άμα άκουσε όσα της είπαν, έτρεξε νά τους δώση κι' αυτή κάτι.

Σκέφτηκε ακόμα νά δείξη τή χαρά της στα παιδιά, για τή γενναϊοδωρία τους, μ' αυτό τόν τρόπο: «Θά σάς κάνω μιὰ εκπληξη κι' εγώ, για τήν καλή σας καρδιά», τους είπε ή καλή γυναίκα. Και τἀπόγευμα της ίδιας μέρας, όλοι οι μικροί βρισκόνταν στο πλουσιόσπιτο, γύρω από ένα τραπέζι στρωμένο βασιλικά. Τὸ καλύτερο από όλα όμως ήταν οι τηγανίτες· πόσο τους άρεσαν, είναι κάπως δύσκολο νά τὸ πῇ κανείς. Και χάρη στην προθυμία όλου τοῦ χωριού, ή φτωχή οικογένεια οίκονομήθηκε από φαί κι' στεγάστηκε σ' ένα σπίτι της προκοπής.

(Άπ' τὸ Γαλλικό)

Κ. Π. ΛΕΥΚΑΔΙΤΗΣ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΙ ΜΥΘΟΙ

ΤΟ ΒΑΤΡΑΧΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΓΑΡΓΑΛΛΟ

Μιὰ μέρα, τὸ βατράχιο, λουλούδι χωρίς μυρωδιά, βρέθηκε μαζί-μαζί σ' ένα μπουκέτο με τὸ γαρύφαλλο. Τήν άλλη μέρα είχε πάρει τή μυρωδιά τοῦ γαρύφαλλου. Έτσι κερδίζει κανείς πάντοτε από τήν καλή συναστροφή.

(Μετάφραση)

ΔΗΜ. ΚΟΚ.

Ο ΛΕΩΝΙΔΑΣ

Τί σοῦ ήτανε κι' αυτός ο Λεωνίδας! Τί παιδί! Για καλημέρα είχε τή γροθιά. Μιὰ φιλική γροθιά, έτσι γιὰ γούστο. Και σάν τολμούσε κανείς άς τόν άγγιζε. Μπά! Ποιός τολμούσε! Τόν έπιανε άμέσως από τή μέση και τόν γύριζε τὰ μπρούμιτα. Στη στιγμή βρισκόταν χάρω ξαπλωμένος, χωρίς νά ξέρη τὸ πως. Γιατί ήταν δυναμωμένο παιδί ο Λεωνίδας. Δώδεκα χρονών, αλλά φαινόταν γιὰ δεκαεσσάρων.

Μιὰ μέρα ο Σπυράκης ο Φάλαρης θέλησε νά τοῦ κάνη τὸ παλληκάρι. Μὰ δεν τὰ κατάφερε. Μόνο που γίνθηκε ρεζίλι και γελάσανε όλοι. Όλα τὰ παιδιά σκάσανε στα γέλια.

— Χά, χά, χά!..

— Όώ!.. Όώ!.. Σπύρο, λεθέντη!

Νά πως έγινε ο καυγάς:

Ήτανε απόγευμα. Όλα τὰ παιδιά της γειτονιάς είχανε σχολάσει. Με τή σάκα στη μασχάλη, ή περασμένη στὸν ώμο, τραδούσανε γιὰ τὰ σπίτια τους, παρέες παρέες. Και πόσα είχανε νά πουν! Τί και τί νά διηγηθῇ, ο ένας στὸν άλλο! Γιατί τὰ σχολεία μόλις άρχίσανε. Λοιπόν, καταλαβαίνετε τώρα, πόσα πολλά νέα είχε ο καθένας. Πως πέρασε τὸ καλοκαίρι του, τὰ μπάνια, ή έξοχή κι' ένα σωρό άλλα.

Ο Σπυράκης έλεγε, έλεγε... Ολοι τόν άκουγαν με κάποια ζήλεια.

Ήταν πλουσιόπαιδο ο Σπυράκης. Ο μπαμπάς του είχε μπουραρία στην Όμόνοια.

Τὸ καλοκαίρι οι γονεϊς του τόν πήγανε στο Λουτράκι. Χθες μόλις επιστρέφανε. Θεέ μου, τί ώραία που πέρασε! Τί μπάνια, τί παιχνίδια στη θάλασσα με τὰλλα παιδιά, τί έκδρομές, τί γλέντια! Τί νόστιμα τὰ γλυκά που φιάχνανε στο ξενοδοχείο, τί φρούτα λαχταριστά που έφαγε! Αμέ τὸ νερό της Πηγής! Τὸ νερό της Πηγής τοῦ Λουτρακίου, τὸ πίνει και γίνεται καλά. Γίνεσαι καλά από οποιαδήποτε άρρώστεια. Οι κυρίες— άχ! τί ώραϊες κυρίες— τὸ πίνουν γουλιές-γουλιές τὸ νερό αυτό, μέσα σε άσημένια ποτηράκια!

Ο Σπυράκης έλεγε, έλεγε...

Όλοι τόν άκουγαν με θαυμασμό. Κρεμόνταν από τὸ στόμα του που λένε. Η έμιλία τους έκανε νά περπατούν σιγά-σιγά. Στεκόταν ο Σπυράκης, στέκονταν κι' όλοι οι άλλοι. Άνοιγε τὸ βήμα του ο Σπυράκης, τὸ άνοιγαν κι' όλοι οι άλλοι.

Μὰ έφτασαν πια στο σπίτι. Νά έδω έμενε ο Φάλαρης. Αυτό τὸ ώραϊο δίπατο σπίτι ήταν δικό τους.

Δίπλα κατοικούσε ο Λεωνίδας. Στο υπόγειο.

Τήν ώρ' αυτή ο Λεωνίδας καθόταν στο κατώφλι της ξώπορτας κι' είχε τὰ πόδια ξαπλωμένα στο πεζοδρόμιο· στο πλάτος. Τώρα; Πως νά προχωρήση ο Σπυράκης κι' ή παρέα του;

Θάπρεπε νά κατέβουν κάτω στο δρόμο. Ναι, Μὰ ρωτάτε αν τὸ παραδεχόταν αυτό ο Σπυράκης;

— Έ' Δέ βλέπετε; Ρωτά θυμωμένα.

— Χί! Χί! Χί!.. Δέ βλέπω. Δέ βλέπω. Δέ βλέπω ο κακομοίρης. Δός μου λίγο νερό της Πηγής νά γίνω!

Άπαντὰ ο Λεωνίδας, κλινοντας τὰ μάτια, τὸ μούτρο ζαρωμένο και με τεντωμένο τὸ χέρι όπως οι ζητιάνοι.

— Χά! Χά! Χά!..

Τί άστείο! Μερικά παιδιά γέλασαν. Τί άστεϊος αυτός ο Λεωνίδας! Μὰ ο Σπυράκης τὸ πήρε σάν προσβολή. Κοκκίνησε.

— Τράβα τὰ πόδια σου, σοῦ λέω. Θέλουμε νά περάσουμε. Δεν καταλαβαίνεις;

— Χί! Χί! Χί!.. Δέ, δέ, καταλαβαίνω ο κακομοίρης.

Λέει πάλι ο Λεωνίδας, με άλλαγή τή φωνή, σάν παραπονιάρικη.

— Χά! Χά! Χά!..

Τὰ παιδιά στέκονται δλόγυρα και γελοῦν. Όλα μαζεῦτηκαν εκεί τριγύρω. Ο Λεωνίδας ήταν πάντα καθιστός, τὰ πόδια τεντωμένα, τὸ κεφάλι γυρμένο στὸν ώμο, σάν πονεμένο ζητιανάκι. Κι' ο Σπυράκης όρθιος, καταφορκισμένος. Άχ! Πως είχε θυμώση! Μιὰ φλέβα πετάχτηκε στο μέτωπό του.

— Άκούς τί σοῦ λέω; Θά παραμερίσης, ναι ή όχι;

— Χί! Χί! Χί!.. Δέν, δέν, δεν άκούω ο κακομοίρης, δεν άκούω, λέγει πάλι με κλαψάρικη φωνή και τὸ χέρι πάντα τεντωμένο.

— Νά σοῦ δώσω μιὰ κλωτσιά, νά σε κάνω εγώ νάκούσης! Μόρτη! Παληομόρτη!

— Α!

Ο Λεωνίδας πετιέται άπάνω άγριεμένος.

— Ποιόν είπες μόρτη;

— Έσένα, παληομόρτη!

Λέγει ο Σπυράκης. Πετάνε τή σάκα πέρα. Τὰ βιβλία σκορπιούνται. Χώνονται στο δρόμο. Έτοιμος νά χυμήξη, στέκεται με τις γροθιές σφιγμένες μπροστά στο Λεωνίδα. Μὰ πριν προφθάση καλά-καλά νά πάρη στάση, βρέθηκε ξαπλωμένος φαρδύς-πλατύς στο πεζοδρόμιο. Στην πλάκα. Πως τόσο γρήγορα; Ούτε τὸ κατάλαβε. Πώ! Πώ! Ντροπή!

Τὰ παιδιά θάύμαζαν.

Μὰ τί σβέλτος αυτός ο Λεωνίδας!

— Μπράβο, Λεωνίδα! Μπράβο!..

— Μπράβοοοο!..

— Ζήτω!..

— Ζήτω ο Λεωνίδας!..

Φώναζαν όλοι ένθουσιασμένοι.

Ο καϊμένος ο Σπυράκης δεν είχε μούτρο νά κοιτάξη τους φίλους του.

Τους φίλους; Ποιους φίλους; Όλοι τόν κοροιδεύανε και ξεχνούσαν πως ήταν πὸ μικρός άπ' τόν άλλον παιλαστή και γι' αυτό νικήθηκε τόσο γρήγορα.

— Χά! Χά! Χά!..

— Ό!.. Ό!.. Σπύρο, λεθέντη!

— Ό!.. Παλληκάρι της φακής!

Τί ντροπή!

Μάζεψε τὰ σκόρπια βιβλία και τρύπωσε στο σπίτι του, σάν βρεμένη κότα

(Απόσπασμα από άνέκδοτο παιδικό μυθιστόρημα)

ΙΡΣΙΜ

Ο ΛΗΣΤΗΣ

ΔΙΗΓΗΜΑ

Μιὰ γριά θειά μου διηγήθηκε κάποτε στη γιαγιά μου τ' άκόλουθα:

Ήμουν μόλις όκτώ χρονών. Ζούσαμε στην έπαρχία Καζάν σ' ένα χωριό, που ήταν κτήμα μας. Θυμώμαι πως ο πατέρας κι' ή μητέρα άνησυχούσαν πολύ εκείνο τὸν καιρό. Μιλούσαν άδιάκοπα με σκεπασμένα λόγια για ένα ληστή. Πολύ άργότερα έμαθα ποιός ήταν αυτός. Είχε μαζέψει γύρω του κι' άλλους ληστές και κρεμούσε όλους τους άριστοκράτες. Τους χωρικούς όμως τους έλευθέρωνε. Έλεγαν πως αυτός κι' ή συμμορία του ήταν κοντά στο χωριό μας.

Ο πατέρας ήθελε νά πάη στο Καζάν, αλλά φοβόταν νά μάς πάρη μαζί του, γιατί έκανε κρύα κι' οι δρόμοι ήταν κακοί. Ήταν Νοέμβρης και στους δρόμους δεν είχε κανείς ούτε άσφάλεια. Ο πατέρας μου άποφάσισε νά φύγη κι' ύποσχέθηκε νά γυρίση νά μάς πάρη με συνοδεία.

Ο πατέρας κι' ή μητέρα έφυγαν Μείνουμε μόνοι με τή νταντά μας τήν Άννα. Περιορισθήκαμε σ' ένα μονάχα δωμάτιο, στο υπόγειο. Άκόμα τὸ βλέπω: Είμαστε όλοι μαζί εκείνο τὸ βράδυ. Η Άννα κρατούσε τήν άδελφή μου στην άγκαλιά της και τή ναούριζε περπατώντας. Η μικρή είχε πόνο στην κοιλιά. Έγώ έντυνα τήν κοούλα μου. Η ύπηρετριά μας ήταν καθισμένη στο τραπέζι μαζί με τή γυναίκα τοῦ σκευοφύλακα. Πίνουν τσάι και φλυαροῦν. Μιλούν πάντα γιὰ τὸ ληστή. Ντύνω τήν κοούλα μου κι' άκούω προσεκτικά τί λένε. Άκούω τὰ φριχτά πράγματα που διη-

γείται ή γυναίκα τοῦ σκευοφύλακα.

— Έξρω καλά. Ο ληστής έφτασε στους γειτόνους μας, όχι πολύ μακριά από έδω. Κρέμασε τόν κύριο στη μεγάλη πόρτα της αὐλής. Τὰ παιδιά του τὰ σκότωσε τὸ ένα ύστερα από τ' άλλο.

— Και πως τὰ σκότωσε ο κακοῦργος; ρώτησε ή ύπηρετρία.

— Νά πως, άγαπητή μου. Ο Ι-γνάτιος μου τὸ διηγήθηκε: Τὰ παίρνει από τὰ πόδια και τὰ χτυπούσε επάνω σ' ένα άγκωνάρι τοῦ τοίχου!

Η νταντά είπε:

— Δεν παύετε νά λέτε αυτά τὰ φριχτά πράγματα μπροστά στη μικρή; Πήγαινε νά κοιμηθῇς, Κατερινούλα. Είναι ώρα.

Έτοιμαζόμουν νά πάω νά κοιμηθῶ, όταν έξαφνα άκούσαμε χτυπήματα στην πόρτα, γαυγίσματα σκύλων και δυνατές φωνές. Η γυναίκα τοῦ σκευοφύλακα κι' ή ύπηρετρία έτρεξαν γιὰ νά ίδούν τί τρέχει και γύρισαν άμέσως.

— Αυτός είναι! Αυτός είναι!

Η νταντά μου δεν συλλογίστηκε πια τόν κοιλόπονο της άδερφής μου. Τήν έρριξε στο κρεβάτι, έτρεξε στο μπαούλο και πήρε ένα πουκάμισο χωρικῆς. Μου έδωσε όλα μου τὰ φορέματα, τις κάλτσες μου, και μ' έντυσε με τὸ φέρεμα αυτό τὸ χωριάτικο. Μου έδωσε ένα μαντήλι στο κεφάλι και μου είπε:

— Πρόσεξε, αν σε ρωτήση, θά πῇς πως είσαι έγγόνα μου.

Μόλις με είχε ντύσει κι' άκούσαμε πάνω από τὸ κεφάλι μας κρότο από ποδήματα σάν νά ήρθαν πολλοί άνθρωποι. Η γυναίκα τοῦ σκευοφύλακα ήρθε τρέχοντας:

— Είν' αυτός! Είν' αυτός! Έφτασε! Πρόσταξε νά σφάξουν άρνιά. Ζήτησε βότκα και κρασί.

Η Άννα είπε:

— Δόσε άπ' όλα. Μὰ πρόσεχε. Κάθε φορά που σε ρωτούν, μὴν πῇς πως είναι τὰ παιδιά τοῦ κυρίου. Πες πως έφυγαν όλοι και πως ή Κατερινούλα είναι έγγόνα μου.

Όλη τή νύχτα δεν κοιμηθήκαμε. Οι ληστές μεθυσμένοι δεν έκαναν άλλο παρά νά μπαίνουν και νά βγαίνουν. Μὰ ή Άννα δεν τους φοβόταν. Όταν κανένας έμπαινε στο δωμάτιο, όποιος και νάταν, τοῦ έλεγε:

— Τί χρειάζεσαι, φίλε μου; Δεν υπάρχει τίποτα γιὰ σένα έδω. Μικρά παιδιά κι' εγώ, μιὰ γριά.

Τέλος οι ληστές ήσυχάσαν. Κατὰ τὰ ξημερώματα άποκοιμήθηκαν. Όταν ξύπνησα, είδα στο δωμάτιό μας έναν με γούνα και πράσινο βελούδο. Η

νταντά τον χαιρετούσε πολύ ταπεινά.

“Έδειξε την αδερφή μου και είπε:

— Τίνος είναι αυτή;

— Είναι η έγγονούλα μου, η κόρη της κόρης μου. “Η κόρη μου έφυγε μαζί με τους κυρίους και μου την άφησε.

— Κι’ αυτή η χωρική;

Και με το δάχτυλο μ’ έδειξε.

— Κι’ αυτή είναι η έγγονούλα μου.

Μου έκανε νόημα να πλησιάσω.

— Έλα, έδω, μικρούλα.

Φοβήθηκα. Μά’ η νταντά μου είπε:

— Έλα, Κατερινούλα, μη φοβάσαι.

Πήγα κοντά. Με χάρειψε στο μάγουλο και είπε:

— Κοίταξε τί ασπρο μικρό προσωπάκι! Αυτό θα γίνει όμορφο!

“Έβγαλε από την τσέπη του μια χούφτα νομίσματα ασμένια, διάλεξε ένα και μου το έδωσε:

— Νά, πάρε, να θυμάσαι τον αυτόκράτορα!

“Επειτα έφυγε.

Οι ληστές έμειναν στο σπίτι δυο μέρες. “Έφαγαν και ήπιαν, τι βρήκαν, έσπασαν, τι μπόρεσαν κι’ έφυγαν.

“Όταν ο πατέρας και η μητέρα γύρισαν στο σπίτι, δεν ήξεραν πώς να ευχαριστήσουν την “Αννα. Της έδωκαν την έλευθερία της. “Αλλά η “Αννα δέ θέλησε να μείνει μαζί κι’ έζησε κοντά μας, έως ότου απέθανε πολύ γριά.

“Από τότε με φώναζαν σταστεία «άρραβωνιαστικά του ληστή». Τό νόμισμα, που μου χάρισε, το φύλαξα και κάθε φορά που το βλέπω, θυμούνται τα μικρά μου χρόνια και τη νταντά μου την “Αννα.

(“Από τα «Παιδικά» του Τολστόϊ)

ΣΩΗ ΦΡΑΓΚΟΥ

Ο ΜΑΓΟΣ ΤΩΝ ΦΙΔΙΩΝ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ υπό LEON LAMBRY

— Συνέχεια από το προηγούμενο —

“Ο Νιζάμ ευχαρίστησε τον πολεμιστή, έκανε ένα νόημα, κι’ ένας υπηρέτης παρέλαβε τη Μαίρη για να

την οδηγήσει στα διαμερίσματα τα προορισμένα για τις σκλάβες.

“Αμοιρη Μαίρη! “Όλα αυτά που της τύχαιναν τον τελευταίο καιρό ή-

ταν τόσο παράξενα ώστε της φαίνονταν σαν όνειρο. Δεν είχε τη δύναμη ούτε καν ν’ ανοίξει το στόμα της και να διαμαρτυρηθεί. “Αλλωστε, τί το όφελος; Αυτοί που την είχαν στα χέρια τους ήταν τόσο δυνατοί ώστε κάθε αντίσταση θα ήταν μάταιη.

“Όταν προσκύνησαν έλοι οι ξένοι τον Νιζάμ, ο Μαχαραγιάς άρχισε κι’ αυτός με τη σειρά του να μοιράζει τα δώρα του. “Ηταν άρχοντας γενναίος, δώρος και το δώρο που πρόσφερε άξιζε το δίδαγμα απ’ εκείνο που του είχαν κάνει. Στους άρχοντες χάριζε τίγρεις της Βεγγάλης ή ζωηρά αλογα, στους λιγότερο επίσημους ξένους του, έπιπλα έλεφαντοστόλιστα, κοσμήματα, πλούσιες φορεσιές.

“Όλοι φαίνονταν καταγοητευμένοι. Αύριο, όταν θα γυρίσουν στα σπίτια τους, οι ξένοι

του Νιζάμ θα ψέλνουν τον πανηγυρικό του άρχοντά τους!

“Όταν τελείωσε η διανομή των δώρων οι προσκαλεσμένοι σκορπίστηκαν στους κήπους, όπου μπόρεσαν να θαυμάσουν τα πιά σπάνια και ωραία φυτά.

Τό δείπνο τους συγκέντρωσε ξανά στο παλάτι κι’ ύστερα άρχισαν οι διασκεδάσεις.

Πρώτα χόρεψαν οι χορεύτριες του παλατιού. “Υστερα ένας ινδός με γυμνασμένους παπαγάλους κι’ ένας φακίρης έδειξαν την τέχνη τους στους καλεσμένους του Νιζάμ.

“Όλοι αυτοί οι θαυματοποιοί προσκυνούσαν πρώτα βαθεία τον Μαχαραγιά και περιμέναν να τους δώση την άδεια ν’ άρχίσουν. Στέκονταν μακριά από τους επίσημους σέ τέτοια απόσταση, ώστε ούτε η σκιά τους καν να μη φθάνη ως τα πόδια τους. Στις “Ινδίες οι πλούσιοι αποφεύγουν απολύτως κάθε έπαφή με τους φτωχούς, γιατί νομίζουν πως κι’ η άπλη γειτονιά τους τους άτιμάζει.

Πρώτος άρχισε ο φακίρης. “Υστερα ο άνθρωπος με τους παπαγάλους έδειξε τα γυμνασμένα πουλιά του και τελευταία ήρθε η σειρά του Κεσάμπ.

“Ο μάγος των φιδιών ήξερε ένα πλήθος ταχυδακτυλουργίες κι’ ήθελε να βάλη τα δυνατά του τούτη τη φορά. Τό πρώτο που έκανε ήταν να φουσκώσει τα μάγουλά του σέ τέτοιο σημείο, ώστε κρύφτηκε ολότελα το δεξί του μάτι.

“Υστερα έβγαλε με τη φλογέρα του ένα πένθιμο ήχο για να δείξη πως θ’ άλλαζε παιχνίδι. “Όλα τα μάτια ήταν καρφωμένα επάνω του. “Από ένα μεγάλο σακκούλι που είχε κρεμασμένο στον ώμο του έβγαλε μια πολύ λεπτή και μακριά βελόνα, έκανε ότι την κατάπιε κι’ ύστερα την τράβηξε απ’ τη μύτη του.

“Αφ’όνα γέλια υποδέχτηκαν τό πετυχημένο αυτό παιχνίδι. “Ο Κεσάμπ κατακτούσε σιγά σιγά τις συμπάθειες του κοινοῦ.

Τότε πήρε ένα πολύ μακρύ και μυτερό σπαθί, άνοιξε διάπλατο τό στόμα του κι’ άρχισε να τό χώνη σιγά σιγά στο στομάχι του. Σέ λίγο τό σπαθί εξαφανίστηκε ολόκληρο και ο Κεσάμπ έγλυψε και τα χείλια του, ώσάν νά είχε φάει την νοστιμότερη καραμέλλα.

Τούτη την φορά χειροκρότησε και ο Νιζάμ. Μια τέτοια εκδήλωση από μέρους του Μαχαραγιά ήταν πράγμα εξαιρετικά τιμητικό και σπάνιο και πολλοί άλλοι επίσημοι μιμήθηκαν τό παράδειγμά του.

“Ο Κεσάμπ όποκλίθηκε βαθεία

και ξανασφύριξε με την φλογέρα του.

“Έβαλε στο στόμα του κάτι άναμμένα χόρτα και άρχισε να βγάξη από τα ρουθούνια του καπνούς και φλόγες σάν νά ήταν καμινάδα. “Αρπάξε ένα κουβά με νερό που βρισκόταν εκεί κοντά του, ώσάν νά ήθελε τ’ αβύση την φοβερή πυρκαϊά, μ’ ό τοῦ θαύματος! “Ός που νάνοιγο κλείση κανείς τα μάτια του, και νερό και κουβάς είχαν εξαφανισθεί. “Ο έπιτήδειος μάγος τ’ είχε καταπιεί κι’ αυτά δίχως άλλο: Πραγματικώς άρχισε να τρέβη την κοιλιά του και να τσακίξη τό σώμα του στα δυο ώσάν νά υπόφερε φρικτά ώσου να χωνέψη, και στο τέλος άνοιξε τό στό-

και τον προσκύνησε βαθεία, σάν άνθρωπος που θέλει να ζητήσει κάποια χάρη.

— Λέγε! είπε ο Νιζάμ.

“Ο Κεσάμπ σηκώθηκε.

— Μεγάλε Μαχαραγιά, έκανε με σεβασμό και ταπεινοσύνη. Θα ήθελα τώρα να κάνω μπρός στα μάτια σας ένα μοναδικό πείραμα. “Ένας σοφός βραχμάνος μου τό έμαθε. “Αν ήθελες να μου έμπιστευτής μια από τις μικρότερές σου σκλάβες... θα μπορούσα να την μεταφορλώω σέ φίδι ή σέ σκορπιό, ή, τι από τα δυο προτιμάς.

— Και ύστερα; ρώτησε ο Νιζάμ.

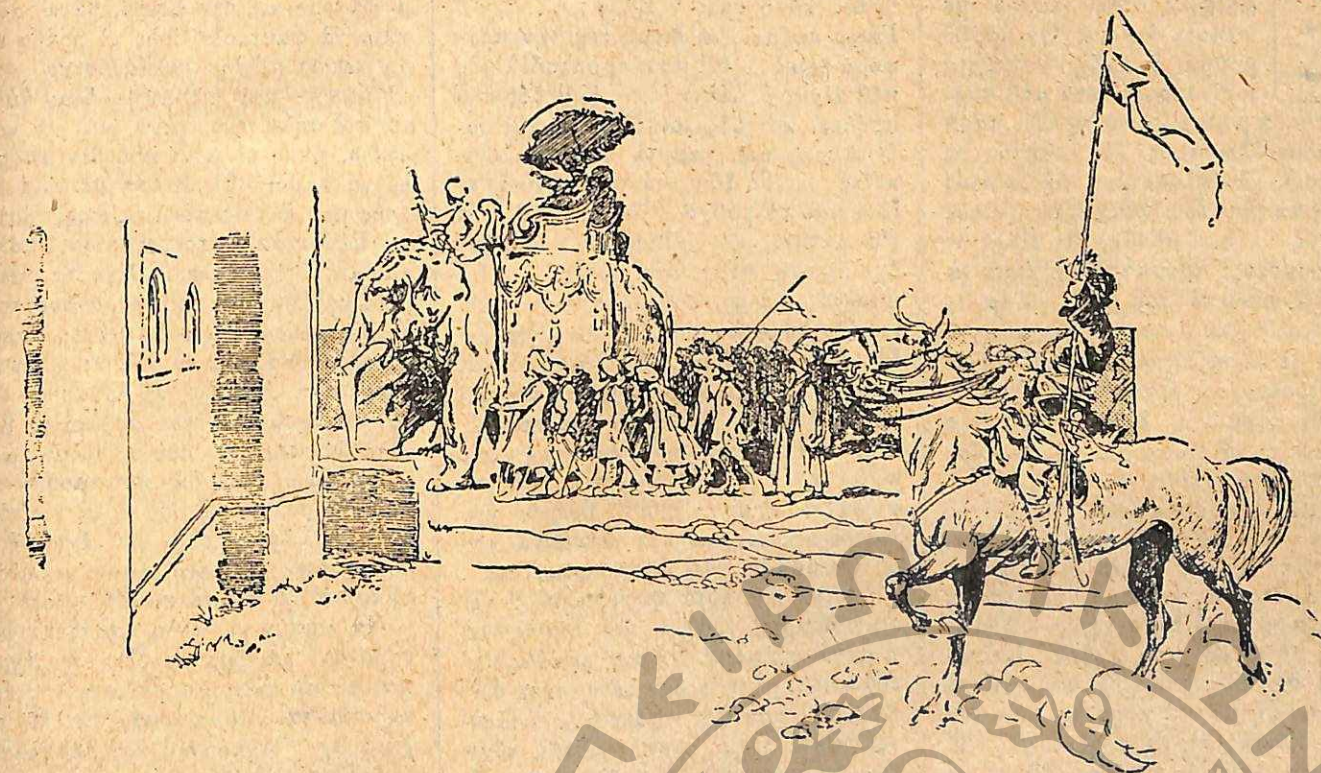
Θά της ξαναδώσης πάλι την πρώτη της μορφή;

στον Μαχαραγιά και ύστερα άρχισε να κάνει βόλτες γύρω του, στριφογυρίζοντας άγρια τα μάτια του και κουνώντας τα χέρια του ώσάν νά ήθελε να τό μάγέψη.

Τή στιγμή εκείνη έφεραν τις δέκα σκλάβες. “Ο Κεσάμπ τους έρριξε μια κρυφή ματιά και χαμογέλασε έκανοποιημένος: “Ανάμεσα στις μικρές “Ινδες βρισκόταν και η Μαίρη!

— Αυτές είναι οι μικρότερές μου σκλάβες, είπε άργά ο Νιζάμ. Διάλεξε ποιά θέλεις απ’ αυτές να μεταμορφώσης σέ φίδι.

Οι μικρές σκλάβες έγιναν κατάχλωμες. Δίχως άλλο καμιά απ’ αυτές δεν είχε όρεξη να γίνει φίδι!

«Ο διευθυντής της Αστυνομίας στο μεγαλοπρεπέστερό του έλέφαντα...» (Σελ. 134, στ. γ’.)

μα του και έβγαλε από μέσα ένα ζωντανό ποντίκι και τ’ έδειξε στους κατάπληκτους θεατές του, άναστενάζοντας ξαλαφρωμένος.

Και με τούτο τό παιχνίδι διασκεδάσε εξαιρετικά ο Νιζάμ και πρώτος άρχισε τα χειροκροτήματα.

“Ο Κεσάμπ έμεινε για μια στιγμή συλλογισμένος σάν νάψαχνε μέσ’ στο μυαλό του να βρή ένα καινούργιο παιχνίδι, ακόμη πιο καταπληκτικό από τα πρώτα. “Η αλήθεια είναι ότι έτοιμαζόταν να επιχειρήσει τό τόλμημα που σχεδίαζε απ’ την προηγούμενη. Θα έπαιζε τό τελευταίο του χαρτί για να σώση την Μαίρη και αισθανόταν κάποια μικρή ταραχή.

Στό τέλος πήρε την απόφασή του: στήθηκε μπροστά στον Μαχαραγιά

— “Α, όχι, άρχοντά μου, αποκρίθηκε άδιστακτα ο μάγος. Αυτό δεν είναι πιά στή δύναμή μου!

— “Ότε λοιπόν θέλεις να σου δώσω μια σκλάβη;

— Ναι, άρχοντά μου.

— Να φέρουν έδω άμέσως δέκα απ’ τις μικρότερες σκλάβες, προστάζει ο Νιζάμ ένα υπηρέτη που φεύγει εύθους τρεχάτος.

Σ’ αυτό τό διάστημα ο Κεσάμπ έτοιμάζε με ιδιαίτερη επιμέλεια όλα όσα του χρειαζόνταν για τό παιχνίδι του. “Από τό άμάξι του που είχε κρυμμένο πίσω από ένα σάδεντρο πήγε κι’ έφερε ένα πελώριο, ψηλό και στρογγυλό καλάθι, που κάτω ήταν πλατύτερο απ’ ό,τι επάνω. Τό τοποθέτησε με μεγάλη προσοχή αντίκρυ

“Ο Κεσάμπ πλησίασε τα κοριτσάκια και άρχισε να τα επιθεωρή ένα-ένα. Φαίνόταν σάν να μὴν ήξερε ποιά να διαλέξη. “Έπαιζε όμως κωμωδία, γιατί πραγματικά γνώριζε πολύ καλά ποιά ήθελε.

“Έξαφνα σταμάτησε μπροστά στή Μαίρη και την έδειξε στον Νιζάμ.

“Ο Μαχαραγιάς έμεινε διστακτικός για μια στιγμή. Είχε τό δικαίωμα να διαθέσει για ένα τέτοιο σκοπό μια σκλάβη που εκείνο τό ίδιο πρωί του είχε προσφέρει ένας από τους ξένους του; Γύρισε και κοίταξε τον Ριουγκάλ που καθόταν λιγάκι παραπέρα.

Μά ο άρχηγός των Σιχ φαίνεται ένθουσιασμένος με την έκλογή του Κεσάμπ! Νά μια ανέλπιστα και θεϊκά τιμωδία για την άπιστη που είχε

“Ο Χάνς Φέρο, ένας μικρός αλλά διάσημος από πέρσιν ήθοποιός του Κινηματογράφου.

προσβάλλει έτσι τη θρησκεία του!

— Άς γίνη σύμφωνα με την επιθυμία σου, άρχοντά μου! λέει στο Νιζάμ.

Ο Μαχαρραγιάς, καθισχυασμένος άπ'αυτή την μεριά, έκανε ένα νόημα:

— Πάρε την. Και κάνε αυτό που υποσχέθηκες!

Ο Κεσάμπ άρπαξε την Μαίρη στην άγκαλιά του και της ψιθύρισε:

— Μή φοβάσαι. Θέλω να σε σώσω.

(Ακολουθεί) ΚΙΜΩΝ ΑΛΚΙΑΝΣ

ΑΘΗΝΑ-ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΑ ΠΑΡΑΞΕΝΑ

Άγαπητοί μου,

ΣΗΜΕΡΑ σ'ς γράφω με κάποια άκεφιά. Θά προτιμούσα δηλαδή—πράγμα που σπανιώτατα μου συμβαίνει—να μην είχα να γράψω, παρά να ήμουν ελεύθερος να καθήσω, να ρεμβάζω, να φλυαρήσω με φίλους μου, ή να βγω έξω, να χαζέψω στους δρόμους... Και μόνο γιατί είμαι υποχρεωμένος, προσπαθώ με κόπο να συγκεντρώσω το νοῦ μου, να έργασθώ. Και τώρα θά σ'ς εξηγήσω, για να μη με πάρετε για... τεμπέλη, άπο τί προέρχεται αυτό το άσυνήθιστο.

Κάθε φορά που ένας συγγραφέας άποφασίζει να δώση ένα νέο του έργο στο θέατρο, είναι σά να δίνη μια μάχη με τον κόσμο, με το κοινό. Και το κοινό δέ χωρατεύει! Τό παρομοίασαν μ' ένα θεριό φοβερό που έχει άμέτρητα κεφάλια, άμέτρητα στόματα κι άμέτρητα χέρια. Άνθυμώση, σέ κάνει μια χαψιά. Κι' αν άπλως δέν ευχαριστηθῇ, είναι ικανό να σέ πνίξη με τό κοροϊδευτικά του γέλια, λόγια και σφουρίγματα... Τί προσοχή λοιπόν, τί φροντίδα, τί αγωνία χρειάζεται για να τό νικήση, να τό κατακτήση ο συγγραφέας και, άπό έχθρό, να τό κάμη φίλο! Ημέρες, έβδομάδες, μήνες, για να μη πώ και χρόνια, παιδεύεται ο κακόμοιρος. Πρώτα για να γράψῃ τό έργο, να τό κοιτάξῃ, να τό ξανακοιτάξῃ, να ιδῇ τί πρέπει να δόσῃ και τί πρέπει ναλλάξῃ. Μπροστά του έχει πάντα τό θεριό. Μή δέ θά τοῦ άρέσῃ αὐτή ἡ σκηνή; μή θά τό κουράσῃ αὐτός ο διάλογος; μή θά τό ξαφνίσῃ αὐτό τό έπεισόδιο; μή θά τό ξερεθίσουν αὐτά τὰ λόγια;... Ἐπιτέλους τό έργο έτοιμάζεται, ο συγγραφέας μένει ευχαριστημένος. «Θά επιτύχῃ», λέει, τουλάχιστο δέ μπορεί ναποτύχῃ...»

Ναί, αλλά δέν άρκει νάχῃ αὐτή τή γνώμη ο συγγραφέας. Πρέπει να τήν ἔχουν κι' εκείνοι που θά παίξουν τό έργο του: ο διευθυντής τοῦ

θεάτρου—θεατρώνης ἡ θιασάρχης λέγεται σ'τα ιδιωτικά θέατρα—ἡ κριτική επιτροπή—δταν υπάρχῃ, ὅπως σ'τό Ἑθνικό Θέατρο—ο σκηνοθέτης, οί ἡθοποιοί, ὅλοι. Καί συνήθως αὐτοί, δταν τοὺς δίνῃς κάτι τί να παίξουν, σοῦ λένε: «Θάποτύχῃ»! Κι' ο συγγραφέας τότε είναι υποχρεωμένος ναζωνισθῇ. να συζητήσῃ, να φύσῃ αίμα για να τοὺς πείσῃ πὼς ἔχουν λάθος. Τελοσπάντων πείθονται κι' αὐτοί—ὅχι βέβαια πάντα, οὔτε ὅλοι—και τό έργο ανεβαίνει. Ἄλλῃ φασαρία τότε, ἄλλες φροντίδες, ἄλλες αγωνίες: Ἡ διανομή τῶν ρόλων, οί πρόβες, τὰ σκηνικά: «Ἄχ, είναι γι' αὐτό τό ρόλο ο Ἄλφα ἡθοποιός; Μή θάταν καλύτερος ο Βῆτα;... Ἄχ, ο Γάμα πρέπει να διορθώσῃ τήν προφορά του!... Θέ μου, τί υπερβολικός πού είναι ο Δέλτα!...» Καί δός του πρόβες, και δός του οδηγίες, και συζητήσεις, και καμμιά φορά φιλονικίες... Τό ίδιο για τὰ σκηνικά, τό ίδιο για τὰ ρούχα. Ἀκόμα και για τῖς φάτσες τῶν ἡθοποιῶν: Γκρίζα, ὅχι άσπρη περρούκα αὐτός!... Πιδ μακριά, πιδ χοντρά μουστάκια ἔχεινος!... Ο κακόμοιρος ο συγγραφέας, ὅσο διαρκεῖ αὐτή ἡ έτοιμασία, και προπάντων τῖς τελευταίες τέσσερες—πέντε ἡμέρες, δέν ἡσυχάζει στιγμή, Συλλογιέται διαρκῶς πότε τῇ μιᾷ, πότε τῇ ἄλλῃ λεπτομέρειᾳ. Καί τοῦ φαίνεται, καμμιά φορά, πὼς θά χαλάῃ ο κόσμος, αν μιᾷ θεατρίνα φορέσῃ κόκκινο αντί άσπρο φουστάνι...

Ἀλλά και αὐτά τελειώνουν, ἡ γενική δοκιμή γίνεται, και ξημερώνει ἡ μεγάλη ἡμέρα. Ο συγγραφέας εἶν' ευχαριστημένος; Δέν ξέρει οὔτε ο ἱδιος. Ἐκαμε ο, τι μπόρεσε και τάφινει τώρα στήν τύχη. «Στήν τύχη τῶν ὅπλων» πού λένε. Γιατί τό βράδυ θά δώσῃ τῇ μάχῃ του με τό κοινό, με τόν κόσμο. Ἐτσι γίνεται πάντα και με τῖς μάχες τῖς ἀληθινές. Ο στρατηγός κάνει τό σχέδιο του, διαλέγει τῖς θέσεις του, παρατάσσει τὰ στρατεύματά του. Κάνει ο, τι μπορεί για να νικήσῃ. Τάλλα τάφινει στήν τύχη τῶν ὅπλων και σ'τό θεο τοῦ πολέμου. Καί κοιμάται ἡσυχος. Ναί, αὐτό είναι βεβαιωμένο: «Ολοι οί στρατηγοί, τήν παραμονή τῆς μεγάλης, τῆς αποφασιστικῆς μάχης, κοιμήθηκαν ἡσυχος. Μόνο τήν έπομένη δέν μπόρεσαν να κλείσουν μάτι—αν, έννοείται, νίκησαν. Ἡ χαρά τῆς νίκης τοὺς ἔδιωχνε τὸν ὕπνο ὅσο δέν θά τοὺς τὸν ἔδιωχνε ἡ λύπη κι' ἡ ντροπή τῆς ἡττας. Εἶδαν, ἀλήθεια, στρατηγούς νικημένους, αἰχμάλωτους, να κοιμούνται βαθιά. Ποτέ ένα στρατηγό νικητή.

Τό ίδιο ακριβῶς κι' οί συγγραφεῖς. Κοιμούνται τήν παραμονή τῆς *πρεμιέρας* τους, πού είναι ἡ μάχη. Δέν μποροῦν να κοιμηθοῦν τήν έπομένη, αν τό έργο τους εἶχε μιᾷ μεγάλῃ επιτυχία. Ἐτσι κι' ἐγὼ με τὸν «Ποπολάρο» μου σ'τό Ἑθνικό Θέατρο, πού ξέρετε πόσο πέτυχε: Τήν παραμονή, μ' ὅλο μου τό *νράν*—και σ'ς μίλησα ἄλλοτε γι' αὐτό τό φαινόμενο—γυρίζοντας ἀπὸ τῇ γενική δοκιμῇ τῇ νύχτα άργά, κοιμήθηκα μακάρια. Τήν ἴδια μέρα—ἀνήμερα να ποῦμε—ἐργάσθηκα ὅπως πάντα ἀπ' τό πρῶτ' ὡς τό βράδυ. Σ'ς ἔγραφα μάλιστα και τήν προηγούμενη Ἐπιστολή μου, τήν Ἀποκριάτικη. Ὅποιος μ' ἔβλεπε και δέν ἤξερε, θάταν ἀδύνατο να φαντασθῇ πὼς τό βράδυ εἶχα τέτοια μάχη. Ἀλλά ὕστερ' ἀπὸ τῇ μάχῃ—και τῇ νίκῃ—δταν γύρισα σ'τό σπίτι μου, τάχα για να κοιμηθῶ, ἦταν τό μόνο πού δέν μπόρεσα να κάμω! Φλυαρήσα με τοὺς δικούς μου ὡς τῖς πρωινές ὥρες, ὕστερα πλάγιασα, στριφογύρισα, μόλις και μεταβίβας ἔκλεισα λίγο τὰ μάτια μου, και ξύπνησα άκεφος, άνόρεχτος, νευριασμένος. Θύμωνα με τό παραμικρό, μοῦ ἔφταιγαν ὅλα κι' ἦταν ἀδύνατο να καθήσω να ἔργασθῶ. Ἡ ἐργασία μοῦ φαινόταν άγχαρεία. Κι' αὐτό ὡς σήμερα πού κάθουμαι και σ'ς γράφω, ἐνῶ θά προτιμούσα να φλυαρῶ με φίλους μου ἢ να χαζεύω ἔξω. Κι' ὅμως εἶχα κι' ἔχω μέσα μου χαρά. Μεγάλη χαρά μάλιστα Ἀκεφιά και τεμπελιά ἀπὸ χαρά!...

Νά λοιπόν κι' ἄλλο παράξενο ψυχολογικό φαινόμενο. Με τήν αγωνία, με τό τράκ, μπορεί κανένας και να κοιμάται και να ἐργάζεται. Με τῇ χαρᾷ ὅχι. Ἀγρυπνεῖ και τεμπελιάζει. Βγαίνει τελοσπάντων ἀπ' τῇ συνηθισμένη του ζωῇ. Καί για να ξαναμπῇ πάλι, πρέπει να περάσῃ καιρὸς—λίγος ἢ πολὺς, κατὰ τήν... κατακεφαλιά πού τοῦδωσε ἡ νίκη. Γιατί κι' ἡ νίκη ἔρχεται σάν κατακεφαλιά, Ζαλίζει, μεθᾷ, παραλύει. Κι' ο πιδ δυνατός, κι' ο πιδ συνηθισμένος, κι' ο πιδ φύχραιμος άνθρωπος—αὐτός τελοσπάντων πού μπορεί να κοιμάται τήν παραμονή τῆς μάχης—δέν άντέχει και παραδίδεται χωρὶς ὅρους σ'τόν καινούργιο αὐτό ἔχθρο τῆς γαλήνης του, τῆς ἡσυχίας του, τῆς φιλοπονίας του: τῇ χαρᾷ τῆς νίκης.

Ἀλλά μή φοβάστε, θά συνέλθω... Ὅσο για τῇ σημερινῇ μου Ἐπιστολή, αν και τόσο άκεφα γραμμένη, μοῦ φαίνεται πὼς σ'ς μαθαίνει τουλάχιστο κάτι πού πρέπει να τό ξέρετε.

Σ'ς ἀσπάζομαι

ΦΑΙΔΩΝ

ΣΕΛΙΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ

ΣΟΝΝΕΤΟ

Ε Σ Β Υ Σ Ε Σ

Τῇ νύχτα πού ἦταν παντοῦ γαλήνη Ὅπου σιγῇ ἀπλωνόταν ὡς τὰ βῦθη Κι' ἡ θάλασσα ἔπαιζε με τῇ σελήνῃ Στήν ἄμμο μοῦ ζητοῦσες παραμῦθι.

Ποῦ νᾶξερές ἐκεῖ σ'τό περιγιάλι Πὼς θά μᾶς ἀφῆνες, μικρὸ ἀγγελούδι, Ναί! θάγερνες τ' ὀλόξανθο κεφάλι Νά σβύσῃς ὡσαν θλιβερό τραγούδι.

Κι' ἔφθασε ἡ μοῖρα σ'τῇ λευκῇ σου [κλίνη

Σὲ πῆρε σ'τὴν παντοτεινῇ γαλήνῃ Καί σ' ἔστειλε να σε σκεπάσῃ ἡ λήθη.

Ἡ αὔρα δέν παίξει πιά με τὰ μαλλιά σου, Πάει, δέ θά ξανακουστῇ ἡ μιλιὰ σου, Δέν θά ζητήσῃς πιά ἄλλο παραμῦθι.

Μαργαριταρένα Βασίλισσα

✽✽

ΜΙΑ ΓΛΑΣΤΡΑ

Δέν ἦταν κανένα πολύτιμο πράγμα, δέν ἐνοιαζε κανέναν, γι' αὐτό ντράπηκα κι' ἐγὼ να τοὺς πὼς λυπήθηκα. Ἦταν μιᾷ λύπη ὀλότελα δικιά μου.

Τῇ γλάστρᾳ αὐτῇ τήν παράξενῃ, τῇ θυρᾶμαι σ'τὴν αὐλή μας ἀπὸ τότε πού ἄρχισα να νοιάθω. Ἐνας γέρος—ἀγαλματάκι—γονατισμένος, μ' ἕνα ῥόπαλο σ'τό δεξι χέρι του και με τό κορμί γερόμενο μπροστά, προσπαθοῦσε να πάρῃ λίγη δύναμη, ν' ἀνασηκωθῇ με τήν καθαντὸ γλάστρα σὲ εἶδος ποτηριοῦ πού ἔφερνε σ'τὴν πλάτη του.

Μικρὴ εἶχα μιᾷ ἀντιπάθεια γι' αὐτή, γιατί σ'τό ἄγριο πρόσωπο τοῦ γέρου νόμιζα πὼς ἔβλεπα τό γέρο πού με φοβέριζαν πὼς θά με πάρῃ, σάν ἦμουν άταχτη.

Ὑστερα, ὅταν πιά ο φόβος μου ἔξασθένησε, ἐνοίωσα ἀπότομα μιᾷ συμπάθεια για τό γέρο τῆς γλάστρας, και πολλές φορές τήν πλησίαζα ἄφοβα και με πρόθεση να βοηθῆσω τό γέρο να σηκωθῇ... Μά ἔλα πού δέν μποροῦσε.

Ἀπὸ τότε ἄλλαξαν γιά μένα ὅλα. Τὸ πρόσωπό του πού τὸβλεπα πάντα ἄγριο, μοῦ φαινόταν τώρα τόσο ἡμερο, τόσο ἀδάφρο για κάθε τί ἔξω ἀπ' τὸν πόνο του, πού τὸν ἐξωτέρευε τόσο καλά ἡ σούφρα τῶν φρυδιῶν, πού νόμιζα πὼς θάκουγα ἕνα ἄχ! ἀπ' τὰ μισάνοιχτα χεῖλη. Καί τό ῥοπαλό του, πού ἔβλεπα ἄλλοτε ἐτοιμο να με χτυπήσῃ, τώρα τὸβλεπα κι' αὐτό ἀνίκανο και να στηρίξῃ ἀκόμα τὸν ἀφέντη του, πού τὸν λύγιζε ἕνα τόσο μεγάλο βάρος.

Τῇ συμπάθειᾳ τόσο πολὺ αὐτῇ τῇ γλάστρᾳ, γι' αὐτό τήν ξεχώρισα ἀπ' τῖς ἄλλες τῖς συνηθισμένες τήν ἔβαψα, φύτρεψα κυκλάμινα ἡμερα και τήν ἔβαλα σ'τό παράθυρό μου. Ὁρες-ὥρες ξεχνιόμουν κοιτάζοντας τό γονατισμένο γέρο πού πάλευε να ξανασηκωθῇ σηκώνοντας και τό φορτίο του, κι' ἄς ἦταν μεγαλῦτερο τρεῖς φορές ἀπ' τὸν ἴδιο, και χίλιες σκέψεις τριγύριζαν σ'τό μυαλό μου.

Κάτι συμβόλιζε αὐτῇ ἡ εἰκόνα και μᾶρξε κοιτάζοντάς τήν να ἐξηγῶ τό σύμβολο με τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλο τρόπο.

Χθὲς τό πρῶτ' σάν ξύπνησα κι' ἀνοίξα τό παράθυρό μου εἶδα κομμάτια γλάστρας σκόρπια μαζί με χώματα. Ἐσκυψα κάτω κι' εἶδα σ'τό πλακόστρωτο τό περισσότερο μέρος τῆς γλάστρας θρύψαλα, και τῖς ρίζες ἀπ' τὰ κυκλάμινα. Κατάλαβα πὼς τήν ἔρριξε ο ἀέρας πού φυσοῦσε μανιασμένος ὅλη νύχτα και πού ξερρίζωσε και τῖς τριανταφυλλίες τοῦ κήπου. Τὸ εἶπα σ'τῇ μαριμᾷ κι' ἔστειλε τήν ὑπηρετρία να σκουπίσῃ τὰ συντρίμια και τὰ χώματα, κι' εἶπε πὼς θά φυτέψῃ τῖς ρίζες σ' ἄλλη γλάστρα.

Οἱ ἄλλοι οὔτε πρόσεξαν καθόλου. Ἐσπασε μιᾷ γλάστρα. Μιὰ φορά και δυό, σπάζουν γλάστρες ἀπ' τὸν ἀέρα; Δέν ἦταν τίποτε πολὺτιμο, οὔτε βάζο, οὔτε ἀγαλματάκι ἀπὸ χέρια τεχνίτη. Ἦταν μιᾷ γλάστρᾳ χωματένια παλιά—ποὺς ξέρει ἀπὸ πότε. Τί μ'αὐτό ὅμως; Τήν ἀγαποῦσα κι' ἡ λύπη μου ἦταν ἴδια, ὅταν ἀντίκρινα τὰ θρύψαλα, με τοῦ παιδιοῦ πού ἔσπασε ἡ κούκλα του.

Ἀνθισμένη Δεμονιά

✽✽

ΕΝΩ ΒΡΕΧΕΙ

Τάκ, τάκ, τάκ, ἡ βροχὴ σ'τό τζάμι. Ἐξω βρέχει, βρέχει ὅλο και πιδ δυνατό. Ὅλοι κοιμούνται και μόνο ἐγὼ κάθουμαι σκυμμένη πάνω σ'τόν Κικέρωνα. Ἀῦριο ἔχουμε Λατινικά διαγωνισμό.

Βαθεῖα ἡσυχία ἀπλώνεται παντοῦ, και μόνο πότε-πότε διακόπτεται ἀπὸ καμμιὰ βροντή, και ξανά πάλι ἀπλώνεται ἡ μυστηριώδης σιωπὴ τῆς νύχτας. Ὡστόσο ἡ ὥρα περνᾷ, τό ρολοὶ κτυπᾷ δώδεκα... μισή, μᾷ ἐγὼ ἀκόμη ἡ βροχὴ χτυπᾷ τό τζάμι σά να θέλῃ να μοῦ πῇ: «Ἐ! ἀκόμη θά κάθῃσαι; είναι ἄργά.» Ἐγὼ ὅμως δέν τήν ἀκούω ἀκόμη μιᾷ σελίδα και τελειώνω! «Video, patres conscripti...»

Βλέπω, ὡ πατέρες συγγλητικοί... και πᾶσι λέγοντας. Μία ἡ ὥρα. Ἐπιτέλους τελείωσα. Τὰ μάτια μου είναι βαρεῖα ἀπὸ τὸν ὕπνο κι' ἀπὸ τήν κούραση. Γρήγορα, γρήγορα πετῶ τὴν ποδιά μου, τὰ παπούτσι μου, σβύνω τό φῶς και γὰ με, κάτω ἀπ' τό πάπλωμα. Τί ἔστιασα πού είναι; εἶχα παγώσει να κάθουμαι!

Κι' ἐνῶ ο ὕπνος κλείνει τὰ μάτια μου με γλῦκα, μέσ' σ'τό μυαλό μου στριφογυρίζει τό «Video, patres conscripti...»

Αἰγία

✽✽

ΠΑΛΙΕΣ ΘΥΜΗΣΕΣ

Πάνε καμμιὰ ἐξηνταριά χρόνια ἀπὸ τώρα, πού ο καπετάν-Δημήτρης, ἀρμένιζε ἡσυχά σ' ἕνα κάβο τῆς Μικρᾶς Ἀσίας με τό καράβι του, ὅταν μιᾷ βάρκα με ὀχτὸ ὡς δέκα κουπιὰ πού τὰ τραβοῦσαν ἰσάριθμες ἡλιοκαμένες ἄγριες μορφές, τὸν πρόσταξε να σταματήσῃ.

Ἀπροσδόκητο συναπάνταμα σ'τά πολυσύχναστα αὐτὰ μέρη οί πειρατές αὐτοί, πού ἀποτελοῦσαν τὸ πλήρωμα τῆς βάρκας, διάδοχοι τῶν παλιῶν Μπαρμπαρέων.

Εὐτυχῶς ποῦσε σκεπάσει καλά μέσα

στ' ἄμπάρι τὸ φορτίο του ο καπετάν-Δημήτρης και δέ φαινόταν καθόλου. Τὸ καράβι ἦταν γεμάτο ὑφάσματα για τὰ νησιά τοῦ Αἰγαίου. Ἀπὸ πάνω σ'τό κατάστρωμα εἶχαν ρίξει μερικά ξύλα, πού συμπλήρωναν τὸ φορτίο.

Οἱ πειρατές πλησίασαν. Καπετάνιος και ναῦτες στάθηκαν έτοιμοι να τοὺς, ὑπακούσουν, μπροστὰ σ'τό πλήθος τους. Μόνο ἕνας δέν ὑπάκουε, ο σκύλος τοῦ καραβιοῦ, κι' ἐξακολουθοῦσε με τῇ βραχνῇ του φωνῇ να φοβερίζῃ τάχα τοὺς ἄγριους πειρατές πού τὸν περφοροῦσαν.

— Ἐ! καπετάνιε, τί καλά ἔχει τό καράβι σου; ρωτᾷ ο ἀρχιπειρατής.

— Νά, ξύλα κουβαλάμε για τὴ Χίο. — Τί λέτε, παιδιά, ἀλήθεια μᾶς λέει ο γέρος; Τὸ βούλιαγμα τοῦ καραβιοῦ δείχνει πολὺ πιδ βαρὺ φορτίο ἀπὸ ξύλα.

Και παρὰ τῖς διαμαρτυρίες τοῦ καπετάνιου οί πειρατές ἀποφασίζουν να κάμουν ἔρευνα.

Πλευρίζουν σ'τό πλοιο και προσπαθοῦν ν' ἀνεβῶν. Τὸ πρῶτο ὅμως κομπι, ὅπως κι' ὕστερα ἄλλα δυό, βρίσκουν ἀντίσταση τὰ δόντια τοῦ σκύλου πού τὰ λιανίζουν και τὰ κομματοῖζαν μόλις φθάναν σ'τό κατάστρωμα. Οὐρλιαξε σά λυσσασμένος λύκος. Ὅρμα ἄρπάξει ἐνός τὸ χέρι, κι' ἕνα δάχτυλο ἀπομένει σ'τό στόμα του.

Σύγχυση μεγάλη σ'τῇ βάρκα μέσα. Τὰ κουμποῦρια βγαίνουν ἀπ' τῖς θήκες τους και σημάδευαν τό σκύλο.

Ἦταν ὅμως ἄργά πιά. Μιὰ φρεγάτα πού φαινόταν πρωτίτερα ἀμύδω στον ὀρίζοντα εἶχε πλησιάσει τόσο, πού οί πειρατές θυμωμένοι κι' ἀπογοητευμένοι παρήτησαν τὸν καπετάν-Δημήτρη.

Ὑστερ' ἀπὸ δυό μέρες ὅταν ἔφτασε σ'τό νησί και πῆγε σ'τῆς καπετάνισσας, τῆς κυρᾷ-Βασίλεις, ἡ πρώτη του δουλειὰ ἦταν νὰ πῇ: «Ν' ἀγιάσῃ τό σκύλο πού τοὺς ἔσωσε τῇ ζωῇ».

Αὐτὰ μοῦ λέει καμμιὰ φορά ἡ γιαγιά μου, ἡ κυρᾷ-Βασίλεις, ὅταν τῆς ζητῶ ἱστορίες για τὸν παπποῦ μου, τὸν καπετάν-Δημήτρη, τὸ χειμῶνα κοντὰ σ'τῇ φωτιά.

Ἐθνογράφος

✽✽

Ο ΖΗΤΙΑΝΟΣ

Θά τὸν βρῆς πάντα σ'τὴν ἴδια γωνία καθισμένο. Ψηλός, με τό κορμί κυρτωμένο, με τὰ μακριὰ χιονισμένα ἀπ' τὰ χρόνια γένια και με τό δεκανίκι πλάι του, ξαπλωμένος σ'τό χώμα, ζητᾷ ἐλεημοσύνη. Ἡ μορφὴ του ἄγρια κι' ἀδύνατη σὲ φοβίζει και θέλεις να φύγῃς μακριὰ του. Πόσο ὅμως ἄλλοι, σάν στρέφοντας τὰ μεγάλα ὀλόμυρα μάτια του σὲ σένα, σὲ κοιτάζει μ' ἐκεῖνο τὸ μελαγχολικὸ και γεμάτο ἱκεσία βλέμμα!

Εἶναι τώρα χρόνος πού τὸν βλέπω κάθε μέρα σάν περῶ για τό σχολεῖο, κι' ἀκούω τῇ βροντερῇ και τρομακτικῇ φωνῇ του:

— Ἐλεημοσύνη Χριστιανοί! δώστε μιᾷ πενταρίτσα και μένα τὸν ἄμιο!

Τὰ κουρελιασμένα και βρώμικα ρούχα του πέφτουν κομμάτια-κομμάτια πάνω σ'τό ἕνα του πόδι, γιατί—ἀλίμονο!—τ' ἄλλο τοῦ λείπει. Ποὺς ξέρει ποιά ὀρίδια τοῦ πόρπαξε σ'τόν πόλεμο! Ποὺς ξέρει ποιά σκληρὴ μοῖρα τὸν ἔρριξε σ'τῇ δύσκολῃ ζωῇ τῆς πόλης, ἔρημον και φτωχὸ χωρὶς ἀποκόμιμι...

Τύποις ΣΕΡΓΙΑΔΟΥ, Γεωργίου Σταύρου 10, Αθήναι